

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztőség:
Az arad-országi egyesült vasutak palotájában, havá a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Bérmontion levéleket csak ismert kézfől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-országi egyesült vasutak palotájában van, havá hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendők.

Előfizetési árak:

Helyben		Vidéken	
hét napra	12 frt	postai szállításal	14 frt
Egy évre	120 frt	Egy évre	140 frt
Fél évre	60 frt	Fél évre	70 frt
Negyed évre	30 frt	Negyed évre	35 frt
Egy órára	1 frt	Egy órára	1.20 frt

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:
Nyolc hasábos petitor egyezri hirdetésnél 6 kr
Minden következőnél 4
Bélyegűj külön 30
Nyitási sora 15

A klotür.

Budapest, decz. 22.

Mihelyt elejét veszik a parlamenti zavaroknak, mindjárt klotür. Talán az volna jó, mit a 25. § tárgyalása alkalmával a budapesti korcsmáros rakoncátlanok vendégeinek mondott: „Az gondolkodj az urak, hogy ez országgyűlés? Kérem ez korcsma! Ugyan kísértse meg Károlyi Gábor akár a gubacs csárdájában, hogy ne engedje beszélni azt, aki éppen a szót viszi, hanem inzultálja folyton. Ugy kiviszik minden gróf Károlyi-ságának dacára, hogy lába sem éri a földet. Hát a mi ellenzékünknek olyan szabadalom kell, amilyent még komolyan elképzelni sem lehet; különben: klotür.

Nos hát régen kellett volna már ilyen klotür, s ha Tisza Kálmánnak valami mulasztást lehet a szeméretvetni, hát az, hogy a parlamenti botrányokat szabad szárnyra eresztette, ez mindenesetre mulasztás volt. Mondja, akinek tetszik szerénységnek, vagy szabadságszeretnek, én azt mondom ma is, amit akkor mondtam, mikor még Tisza Kálmán ült a miniszterelnöki székben, hogy az ő elnézése mulasztás, ami megszokta magát beszélni mindig, még ha csupa tisztaszi jószágából is volna is ki, mert az emberiség nagy része úgy van alkotva, hogy az erélytelenség menő olvasókkal vissza szokott élni. És ha olvasóink közt akad olyan, ki a sorok írójának szerény hírlapi működését figyelemre méltítja, emlékezhetik rá, hogy ahányszor a rakoncátlanság tombolása parlamentünkben kitört, szerény hatáskörében mindig a házsabályok revízióját sürgette. Csak is üdvözölhetjük Szapáry Gyula gróf miniszterelnököt, mikor a parlamenti nyugodt tanácskozásra néve ezen elkerülhetetlen reformot kiltatásba helyezte. Reformot igen is, mert minden a haladás színvonalának emelését célzó újítást „reform” elnevezéssel szoktunk megnevezni. Házsabályaink reformálását is a haladás, a civilizáció, a művelődés és a finomuló érzékek fokozódó igénye követeli.

Miről van itt szó? Arról, hogy szabad-e a parlamentben neveletlenkedni, durvilkodni, tombolni, rakoncátlanok, a szónokokat inzultálni, a szót a szabadságot lehetetlen tenni, az ellenkező vélem-

nyüeket ki nem hallgatni, a minisztereket a sértegetések czéltáblájának tekinteni s bennük az állami tekintély képviselőit oly kifejezésekkel alázni meg, amely kifejezésekkel a képviselők egymás iránt élni nem mernek, mert tudják, hogy a privát képviselő felelősségre vonná őket, míg a miniszternek az eféle föllépése az állásával járó méltóság s az a körülmény tiltja, hogy felelősségét fegyveres elégtétellel elütni ne látszassék.

Nem arról van itt szó, hogy a szabadszólás korlátoztassék, hogy el ne mondhasa ki-ki amit akar és amit elmondani szükségesnek vél, még arról sincs szó, hogy a szónok éles kifejezésekkel ne élhessen s hogy nevének ne nevezhesse a gyermeket, mert egy országgyűlési képviselőtől annyit csak föltételezhetni, miszerint tudni fogja, hogy egy parlament méltóságát tekintve a kifejezések csipősségével meddig mehet; hát mindezekről itt nincsen szó, hanem szó van igen is: az inzultásokról, a szónokok ki nem hallgatásáról, a parlament méltóságát megállító durvaságokról, a személyes gyűlölet és érdekharc féltelenségének a botrányig való fokozásáról, szóval arról, amit semmiféle tanács-teremben, hol a műveltségnek s az egymás iránti türelemnek csak legprimitívabb fogalmainak bírnak is, megengedni, elszenvadni nem lehet. Szó van a parlamenti tanácskozás lehetőségéről, és a kisebbség szarnokságának lehetetlenítéséről, szóval: a parlamentarizmus megvédéséről azokkal szemben, kik azt veszélyeztetik s iétetését kockáztatják.

A törvényeket, a rendszabályokat mindig a körülmények alkotják. Sparatka nem volt törvény az apagyilkosságra, mert nem volt apagyilkos. A magyar törvényhozás házsabályainak enyhéssége is annak tulajdonítandó, mert botrányosnáló nem voltak. A rendi országgyűlésen nem lehettek, mert ott hamar végeztek a mberrel, s így a 48-diki szabad szellem, hogy a szólásszabadság korlátozásának még árnyalatait is eltávolítsa, úgy szólván mindent megengedett. Daczára ennek, parlamenti botrányokat a legujabb időkig nem észleltünk. Amde egy idő óta ezek a parlamenti botrányok annyira gyakoriak és annyira fokozódnak,

hogy azokat a parlamenti tanácskozásokat lehetetlen nélni nélkül tovább tűrni s fejlődni hagyni nem lehet.

Minden, a szükség által megkövetelt rendszabályokról gondoskodni a kormány kötelessége, a jogviszonyokat megállapító törvények a társadalomban előfordulható tulkapások fekezői s az emberi közös jogok védelmezői, és mert parlamenti jogok is vannak, meg kell védelmezni a jogtalanságoktól ezeket. És ha az ellenzék a parlamenti jogoknak a parlamenti jogtalanságokkal szemben való védelmét a „klotür” gunynéval illeti, nem kell megriadni ettől, hanem azzal szemben, aki már tühételenné teszi a Házban viselkedésével a helyzetet, kedveskedni kell a „kosárral” . . .

G. B.

Kereskedelmi- és vámszerződésünk Németországgal. Bécsből jelentik, 22-iki kelettel: Az osztrák-magyar és német küldöttök tanácskozásait január 8-án újra folytatják. Az eddigi tárgyalások folyamáról azt a aenyomást lehet nyerni, hogy a szerződés létre jön. A tárgyalások során előtérben álltak az osztrák és magyarok követelése a gabonára vonatkozólag és a többi mezőgazdasági termék vámteletit illetőleg. Németország a textil és vasvármok leszállítását követeli a textil áruk közül különösen a gyapjúrua vámját. Ausztria részéről az üveg és papírvámokra vonatkozólag is többféle javaslatokat tettek. Az egészségügyi kérdés is igen fontos szerepet játszott a tárgyalások folyamán. Meglehet, hogy a vasuti tarifakérdés a nagy vitatkozás tárgya fogja képezni. A vasuti tarifában egyrészt remediumot találnak egy-két tételnek a vámtarifában szükségesnek mutatózó megváltoztatására, másrészt biztonságot is, hogy a vámkedvezménynek nem fognak a vasuti politika által ellensúlyoztatni. Altalában azt mondják, hogy a tárgyalások megnagyító folyamatot vesznek; eddig hír szerint egy kérdés sem merült föl, mely a beszélő akadályképezett volna a meg egyezés létrejövetele utjában. A tárgyalások eredményét tehát eddig kedvezőnek lehet mondani.

A telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló 1886. évi XXIX. t.-cz. módosítása és gyorsabb végrehajtása tárgyában, Telleknyvi István államtitkár előktele

alatta, hétfőn előleges szaktanácskozomány volt az igazságügyminiszteriumban, melyre meghívták: Sütő Rudolf kuriai bíró, Imling Konrad kir. táblai bíró, Majovszky Vilmos pestvidéki kir. t. elnök, Bíró Antal pestvidéki kir. t. bíró, Osváth Imre kir. t. bíró, Baros Gyula dr. albiró, Fekete Gedeon albiró és Podhajeczy Róbert I. oszt. betétszerkesztő telekkönyvvezető. Az értekezlet elfogadta és jóváhagyta az államtitkár terveit, a mik abból állottak, hogy a betétszerkesztő telekkönyvvezető önálló működési köréhez tartozó azonosítási eljárás s a bizottsági eljárás a munka rövidítése végett összevonandó. Majovszky Vilmos pestvidéki kir. t. elnök megjegyezte azt, hogy czél szerű felügyeletről kellene gondoskodni, mert sem ő mint elnök, sem a bírák mint főnökök nem tudják megmérni a telekkönyvi munkálatok minőségét és az arra szükségeltető időt.

A bírósági allegyzők és joggyakornokok szolgálati viszonyainak, gyakorlati kiképzetésének és működési körének szabályozása tárgyában Szilágyi Dezso igazságügyi miniszter által egybehívott szaktanácskozomány hétfőn tartott ülésén az előadói tervezet hátralevő szakaszait letárgyalta.

Tanügy.

Szemelvények egy pályaműből.

Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület egy 20 frankos aranyból álló pályadíjat tűzött ki oly m megírására, mely meggyőző indokokkal kellő tájékozást nyújtson arra néve, miként lehetne a házi lomok és az évi 40 krt kiterítő tagdíjak gyűjtését sikerrel oly mérvben eszközölni, hogy azok várakozásnak, mely hozzá köthet, megfelelő legyen.

A beérkezett két pályamű közül „Két szerződés”, a ki gyorsan a d” jelűje müt egy kis utalagos igazítás kikötésével — elűt a 20 frknyi díjat. A pályaműbe alkalmunk levő belepillantani, abból a következő szemelvényeket közöljük a végül, hogy ha esetleg vidékünk valamely kedvező pontján buzgó s a nemes eszméért lelkesedni tudó egyesnek hasonló czéllal egyesületet óhajtanának szervezni, kellő tájékozást meríthessenek.

Az mondja szerző, hogy ha ezer oly család meg lesz nyerve, mely a háztartás körében található s általok nélkülözhető lomokat, minők: csontok, üvegcserepek, ócska vas, réz, cink, olomtárgyak, hírlap- és másféle papír, baromfóll, disznósőr, rongyok, ócska ruhák és lábbelik, orvosságos üvegcsék, téglék, palackok, elszakadt kötelek, rézgombok, levél-, hírlap- és okmány-bélyegek, szivarvégek, szoval oly tárgyak, melyek abszolút nem használhatók és szemétre kerülnek, általok egész éven át átengedtetik, mintegy 2000 frt brutto jövedelemre

lehetne számítani. Ezt az egyesület eddigi azon kimutatására alapítja, miszerint a lefolyt két év alatt, hozzávetőleg 70—89 család lomadományából — 40 napi gyűjtés mellett — 360 frt brutto bevételt mutatott fel. Tehát a tagok számának megnövekedéséből a bevétel is megnövekedhetne. Hogy az egyesület az említett 360 frt csakugyan két év alatt bevételezte, az tény, meg pedig azon lomok elárulásából, melyek fönt elősoroltattak.

E szerint szerző felfogása és okoskodása tényeken alapszik s így teljes érveléssel vezet le a további fejleményeket, a midőn kimutatja, miszerint annak oka, hogy az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület nagyobb eredményt nem ért el, nem másban keresendő, mint abban, hogy: 1-ször kevés családot vont be eddig, 2-ször kevés időt fordított a lomok gyűjtésére, 3-szor nem követett rendszert a gyűjtésnél, vagyis nem ment a gyűjtő közeg házról-házra, hanem csak néhányhoz, és 4-szer nem volt a gyűjtés folytonos. Hogy tehát az eredmény a hozzá közt várakozásnak teljesen megfelelően, meg kell változtatni az eddig követett eljárást.

A foganatosítandó változást a következőkben ajánlja a szerző, mindennek előtt a lomokat adakozó családok száma szaporítandó. De hogyan? Ugy, hogy részint az iskolába járó, minden jóra, szépre és nemeres fogokony gyermekét utján a családok felkérődk lennének a felsorolt lomok átengedésére; részint pedig nyílt kérelem intézések a közönséghez, mely nyomtatvány alakjában minden tisztességes családnak egy küldöndő által megküldendő. A nyomtatvány röviden fejzeze ki a czél s határozottan sorolja elő, illetve nevezze meg a házi lomokat s ezenkívül legyen azon egy rovat, melybe a család fő bejegyezze, hogy hetenkint, hónapokint, vagy negyedévenként hajlandó e háztartásában nélkülözhető tárgyak átengedni s ezen szemelvény ismét össze gyűjtendő.

Legyen továbbá a gyűjtés folytonos. Ezt a pályadíjnyertes müt kiválólag fontosnak találja, minthogy nagyon sok családra néve teher a házi lomoknak huzamos időn át való gondozása s csakis a folytonos gyűjtés által lehet megakadályozni a lomok nagyrészenek megsemmisülését, valamint a jövendő közönség is csak úgy ismerkedik meg a nagyjelentőségű intézmény horderejéről, ha a működés folytonosságát a közvetlen tapasztalat útján szemlélheti. Ehhez azonban rendes fuvar kell, vagyis egy jó kocsi és egy megbízható, alkalmas szolga, a ki hétfőtől kezdve vasárnapig egyebet nem tesz, mint a bejelentett tagoktól az általok felajánlott lomokat összegyűjti. Minután azonban városunk nagyon kiterjedt, sok idővesztéses származásnak abból, ha p. o. a halás-utczában esetleg megrakodva, a lomokat az utjalepre, vagy más messzebb eső helyen felállított raktárba kellene lerakni. E végül azon nagyon praktikus módot ajánlja, miszerint legalább hétfőn helyen állítsanak raktár s egy-utal négy gazda is alkalmaztassék, kik az ó negyedekben eszközölt gyűjtés eredménye számba veszik s a tárgyak értékesítéséről, egyezve a gyűjtés vezetéséről gondoskodnak.

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZAJA.

— Deczember 24. —

Karácsony-éji varázs.

— Az „Aradi Közlöny”-nek fordította: P. M. —

Hamar besötétedett a vásártér, mert a kis helység utcavilágítása még nagyon kezdetleges volt. A szerény karácsonyi vásári bódékban pakolni kezdtek, mert a kezdődő homály elszédített a vevők. Odaát, a templom felől megszólalt a nagy harang, a nagy ünnep hírnöke. A vásártér körüli szegényes házikók eltűntek a sárgás, fagyos ködben s egyik-másik ablakban fellángolt a gyertyák.

Es amíg a meleg szobákban a boldogok talán már az ünnepi lakomához ültek, Pista és Annuska még egy jó óra kellett, hogy az erdőn keresztül haza juthassanak. Mégis vigak és jókedvűek voltak, mert jó vásárt csináltak. Almat, diót és száritott gyümölcsöt árultak, aztán édeses birsalma-sajtot, minék készítéséhez Annuska nagyon jól értett. A gyümölcs persze a kis kertben otthon termelt. Itt fenn a hegyekben a gyümölcs ritka és karácsonykor mindig jól fizeték. Annuska összeszedte az apró maradékok állványostul, Pista a közeli korcsmából elővezette a szánkót, amit a sovány, öreg fák vonzolt. A piac sáros öszetapostott havában nehezen csuszott a szán, azonban kint a szabadban könnyen siklott.

— Gyorsan! — szól Annuska férjéhez, — a gyermekek különben elalsznak. Magam is csak a szomszédasszonyhoz megyek, hogy egy kis kalácsot és játékot vegyek a gyermekeknek, addig pakolj Pista!

Ugyis ocselkedett, miatt Annuska a szomszédba ment. Az öreg ló megrázta a fejét, amint megállott, hogy rekedt csengője megszólalt az eszthomályban. . . Annuska visszatért. A szomszédasszonynak megmaradt egy gyönyörűen fel-

diszített karácsonyfája. Nagyon olcsón ide adná. A kalácsárnyar összeszedte holmiját. Ott állott a ládák és kosarak közt a kis fenyőfa, hatalmas papírroszák, tarka zászlók és vastag láncok díszében. A sötét lombozaton át az arany és ezüst diók ragyogtak; fenn a tetején azonban egy nagy csillag fényelt aranypapírosból; szebb még annál is, melyik a keleti bölcseknek Kelet felől ragyogott. És az a temérdek sok gyertyácska úgy tűnt fel, mintha lesnék a nagy pillanatot, a melyben felgyújtják őket. Ha aztán még a kalácsot is hozzáveszik, amit Annuska vásárolt, úgy fényesebb karácsonyfa az egész világon nem lesz. Csak a nagy urak gyermekei kaphatnak még ilyen szép karácsonyfát. A két kicsike, kik az erdőn tül kutyahóban a nagyanyó gondozása alatt maradtak, soh'ne látott ennyi pompát. Ha Annuska a szép fát a szobájába képzelte, úgy tűnt fel, hogy az egészen a parkányig ér fel. Szóval egy tündér-ajándékához hasonlított. Soha nem álmodta a kicsinyek ilyesmire, talán a nagymama . . . Mit mondanának Istenem, ha meglátnák!

Pista a fejét csóvalta.
— Nem, ez nekünk nem való!
— Azonban parasztszokás szerint mégis megálltak, és most Annuska kockáztatta meg e kérdést:
— Mi az ára?
— Egy forint óven krajczár az ára,
— szólta a szomszéd, de mivel ti akarjátok, hát egy forintért oda adom; nekem többre van.

Pista és szegény Annuska ijedten visszatáncorodtak. Egy forint! Hisz ez nekik egy egész kis vagyon! Gyakran hónapokon át nem láttak ennyi pénzt, kivéve mikor Pista a burgonyát adta volt el. Kevés pénzre volt szükségük s ennél is kevesebbet bírtak. Ettek burgonyát, gyümölcsöt, sütittek kenyeret, olyan buzából, mit ők vetettek, olykor főzelék járta; felhízaltak egy pár hizót, a húst pedig a vasárnapokra füstölték meg. Vá-

sárba is csupán azért jártak, hogy gyűjtsek a pénzt az adóra.
Egy forint! Ma igaz, többet vetek be aprópenzben is, de a pénz az adószedőnek volt szánva.
— Jézusom! — szól Annuska — egy forint!
Pista a szoknyáját rángatta. — Nem, ez nagyon drága; menjünk.
A szomszédné magyarul gázgatta, hogy mennyibe kerülnek a fán levő holmik; egy forintért ajándék az egész.
— Nem, nagyon drága, — és mind a ketten — utnak indultak, hogy néhány lépés után ismét megálljanak.
— Kilencvenöt krajczár legyen hát, de csak nektek! — szól az asszony. — Erre Pista bátrabb lett és alkudni kezdett.
— Hetven krajczár adnék, többet nem, semmiesetre sem többet!
— Nincs jó dolgok — szól az asszony, akkor inkább az én gyermekeimnek viszem!

Pista és Annuska ismét ott álltak. Egy könnyű szellő zörögte meg a fán a cifra papírdísz. A szomszédasszony olajmécse flobbant, és megnőtt fénye még ragyogóbbá tette a káprázatos fát.
— Kilencven krajczár! — kiáltá ismét a karácsonyfa asszony, egy krajczárral sem kevesebbet!
Végre hetvenöt krajczárért odaengedte. Ez még mindig szép summa pénz volt. Csupa rézkrajczárban olvasta le Pista az összeget. Egy egész rakás pénz. Aztán magukhoz ragadták a felszöngözött fák és szánkójukhoz vitték. Mindketten énemultak az izgalomtól. Végre Annuska így szól: — A mai karácsonyestét a gyerekek volha sem fogják elfeledni!

— Magam is azt hiszem, — erősíté Pista, és fontolgatva hozzátette: „hetvenöt krajczár!” Na de most igyekezzünk haza felé!
Egészen besötétedett. A vásártér kihaltnak látszott. Köröskörül megvilágosodtak mind az ablakok. Pista és An-

nuska a kis fát a szánkó hátuljára erősítették meg és neki indultak a sötét éjszakának. Nemsokára mögöttük maradt az utolsó megvilágított ablak is, és a kertek, s most a hallgatag erdőbe jutnak. Erintetlen hóférségre, mint gyenge szürkület tűnik fel és az öreg fák rekedt csengője vigan csilingel, mert hazafelé tart. Pista pipára gyújtott és folyt a beszéd a karácsonyfáról. Másra nem is tudtak gondolni. . . Az a csodaszép fá! Egészen olyan, mint amilyent az uri gyermekek szoktak kapni.

— Szent szű Anyám! — kiált hirtelen Annuska, nem hallod Pista?
Valahol a félelmetesen csendes erdőben egy rekedt, ugató hang hallatszott!
— Valami kutya lehetett, — szól Pista bátorítól, — vagy valami róka. De azért a pipát félre tette és hallgatódzott. Minden néma maradt. Ujra beszélgettek egy ideig, a mint egyszerre sokkal közelebb ugyanaz a borzasztó hang támadt és valamivel távolabb egy másodík.

— Jézusom, farkasok! — kiált most Pista is, és a lovat tüzei. A fák öget, a kis csengettyű szinte aggódva csilingeli: Tovább! Tovább! Még egyszer hallatszik az ugatás, de ismét távolabbról.
— Egy negyed óra alatt otthon vagyunk, — vigasztalódott Pista.
— Még a kereszt-utat sem hagytuk el, — sőhajtozik Annuska, — még jó fél órára vagyunk hazulról.

— Légy csak csendes, kedves feleség, — csillapítja a férj. — Isten megóv bennünket a szent karácsony-éjszakán. E vidéken a farkasok is ritkák. Higgy nekem, rosszul hallottuk. Gondoljunk a gyerekekre.
— És a kicsinyekről beszélgettek. Menynyire fognak azok örülni; mit szól a kis tauskó és a leány, hogy ueresztí majd kék szemem.

Hirtelen nagyot sikoltott az asszony. Az ut egyik oldalán, a kopasz cserjés ső-

téjében, egy pár villogó-fénylő szemet vett észre.
— Ez farkas! — kiabált férjébe kaspakodva.
— Csendesedjél Annuska. A farkasok egy lovat utol nem árnek. Megmenekülünk. Fák a „Sasnál” becsületesen abrakolt. Nézd csak, hogy vágta!
— És valóban, a ló érezte a vadállat közelét, megrázódott s prűszkölve neki iradomdott a hóvilágnak.
Egy ideig minden csendes maradt, és semmi sem hallatszott, a rekedt kis csengő szinte szorongó és mindinkább gyorsabb bimbelésénél, miatt a puha hóban a ló halk ügetése és a szánkó hátulján a karácsonyfa csendes zöreje megszűnt. A legkisebb szellő sem kelt a tisztá éjszakán.

Most azonban egyszerre az iménti csunya, rekedt ugatás tör elő, melyre jobbról-balról több hasonló hang felel, mintegy jelszóra. Az éjjeli némaságban az erdő megélnkül, s egészen távolról, aztán ismét közelről hallatszik a borzasztó éhes vonítás. A fehér hólepelre, a bokrol mögül, sötét, árnyak kerülnek, s utánuk több és több. Es ismét fénylenek a baljósatun csillag szemek, azok a borzasztó szempárak, mintha egyenesen a pokolból jönnének.
— Mondj egy Miatyánkot Annuska! — kiált az ember lovat ostorozva. — Imádkozzál gyermekeim, a farkasok itt vannak!

Szivszakadó hangon kiált fel a szegény asszony a magas csillagos fényben ragyogó éji égboltozathoz:
— Oh szent szű Mária, kedves, édes Jézuska, óvjatok meg ezen a szent karácsony-éjszakán!
A ló ijedéstől tüszkölve, újból nekiindul, a szánkó tovarepül, a karácsonyfa erősebben suhog és a farkasok rekedt vonítása mind távolabbról és távolabbról hallatszik.
— Ha a farkó csak még egy kicsit így halad, — szól Pista könnyebűten —

Külföld.

Garasani rópirata. A „Srpska Nezavisnost“ ana megjegyzése következtében, hogy Garasani a 1887-ben csak azért mondott le, mivel ő a Milán király és Natália királyné által a trónörökös neveltetésé illetőleg kötött egyezséget nem akarta jóváhagyni, a volt miniszterelnök rópiratot bocsátott ki, mely érdekes világosságot vet az ő magatartására, mint az egész kinos ügyre. Garasani mindenekelőtt azt iparkodik bizonyítani, hogy a királyi pár surlódásokkor mindig kifogástalanul járt el, nem titkolta előlük kölcsönös panaszait, iparkodott csillagzó fellépni, kiféle néma volt mint a sir és mikor belátta, hogy a dologban segíteni nem lehet, úgy a királynak, mint a királynénak kijelentette, hogy visszalép a kormány éléről. Milán azt óhajtott, hogy fia külföldön neveltesse és ennek indoklására közbe nem tehető kényes természetű okokat hozott föl. A király tervét úgy a királyné, mint Garasani élesen ellenezte. 1887 április 5-ére virradó éjjel, husvét vasárnapján tartott udvari balon uyilt szakadásra került a sor a királyi pár közt, s Garasani még 5-én bealta lemondását, melyet a király 6-án elfogadott, azzal a kéréssel, hogy az új kabinet megalkotásig vezesse a kormány ügyeit, megjegyezvén az alkalommal, hogy a királynéval tovább egy tető alatt nem élhet s hogy pillanatig se maradjon a konakban, ha a királyné nem hagyja el az országot. Az ellenvetésekre azt felelte, hogy nem fél a botránytól. Azzal leült, hogy megírja a trónörökösnek külföldön való neveltetésé illető szerződést. Mellette ülvén, látta, hogy államcsinyt készít, melyben megjegzi, hogy az a miniszterelnök jelenlétében jött létre. Midőn, azt Garasani észrevette, fölkeré a királyt, hagyja abba és térje el az iratot, mert ő már lemondott és így nem miniszterelnök többé s azt is hozzátéve, hogy ha azt az okmányt mégis közzétené, ő azt megcsofolná. A király dühösen szétépte a papírt és egy más szerződést fogalmazott, mely szerint a trónörökös nevelése a királyné óhajához képest 1877 vagy 1888 őszen kezdődik egy közösen megállapítandó németországi városban, a felsőbb kiképzést pedig Franciaországban nyerné. A trónörökös az egész idő alatt anyja felügyelete alatt állna, ki e célból vele laknék és őt a szüniidőben Szerbiába kísérik. A kabinet alkotással a király, Garasani szerint, a királyné és a trónörökös yaltai utasaság késett. A rópirat könnyen érthetőleg nagy feltűnést kelt mindenfelé. (Lásd táviratainkat. Szerk.)

Az itt említett gazdák maguk között felosztják az utczákat, melyeket egyik héten az egyik, másik héten a másik gazda vezetése alatt kellene a szolgának bejárni, ki egyuttal, egy füst alatt az évi tagsági díjjal is beszedné, mely czélból magával hordaná a két lakattal ellátott gyűjtő perselyt is, a melybe mindenféle pénzadomány tétetnék s így eleje vétetnék az esetleges visszaélések is.

Szerző számonkán kimutatja ezután, mennyiben volna előnyösebb, ha az egyesület maga szerezné be fogatot. Azt mondja ugyanis, hogy egy lótaras egész éven át — uri ló kosszal ellátva — nem kerülne többé 300 frtnál s egy szolga fizetését szintén ennyiben irányozva elő, 600 frt kiadás terhelő a pénztárt, a mihez még 100 frt előre nem látható kiadást adna, az évi kiadás maksumuma 700 frtot tenne. Ezzel szemben állana a lomokból bevesendő 2000 frt, tagdíjakból 400 frt, összesen 2400 frt s így a tiszta jövedelem 1700 frtot tenne ki. Ezen kombináció teljesen összehangolható a bevezetésben kitüntetett s tényeken alapuló számitással, vagyis a tizszeresen szaporítandó tagok számával.

Ezzel szembe állítja szerző azon másik alternatívát, ha t. i. az egyesület fogadott fuvart venne alkalmazásába, mely esetben 200 napi gyűjtés — napi 2 frt minimum mellett — kiízetendő lenne 400 frt, fuvaros mellé egy gyűjtő szolga 900 frt fizetésel, előre nem látható kiadás 100 frt, összesen 800 frt. Tehát ezen mód 100 frtal költségesebb lenne, de mégis bizonytalanabb, mivel a fuvaros fel is mondhatja a munkát s így a folytonosság megszakításával az eredmény kockázatosabb lenne kitve, ami határozottan káros következményeket vonna maga után. Ezt igazolja az eddigi tapasztalat az ingyen fuvar alkalmazásával, ami az egyesület céljainak előlést lehetetlenné tette.

Most már azon kérdés merül fel, hogy csakugyan be lehet-e vonni oly ezer család-t, mely a reája nézve értékelten lomoktat hajlandó lenne átengedni? Ez attól függ, hogy a közönség kellő felvilágosítást kapjon arra nézve, miszerint csak azon háztartási cikkekre reflektál az egyesület, a melyeket nélkülözhet és más uton értékesíteni nem akar; vagyis olyan ruhák- és lábellekre, s melyeket p. o. a házali is szívesen megvesz, az egyesület nem is gondol a legkevésbé sem érzi magát sértve, ha ilyenek nem is adnak neki. Ezt volna hivatalos feltüntetni és előadni azon felhívás, melyet szerző a közönséghez intézni céloz. Persze az volna óhajandó, hogy az egyes családokhoz eljuttatott eme felhívás el is olvassassék, illetve annak intenciója tudomásul vétsessék. No hát ebben csakugyan segíthetnek az iskolás gyermekek, kik istenem felvashajthák szüleiknek a szegények és árvák kérelmét.

Csik Janos.

— Az ügyvédi kamarától. Az aradi ügyvédi kamara részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Steiner Károly butyinyi ügyvéd a kamara fegy. bíróságának 379-890. sz. alatt hozott, s a m. kir. Kurjának 398-890. sz. alatt helybenhagyott határozata alapján az ügyvédség gyakorlatáról felfüggesztetett.

— Harangszentelés. Ó-Paulis község új harangját, melyet Nyáry Béla adományozott a községnek, hétfőn szentelte fel Temesvárt Desseffy Sándor csanádi püspök.

— Gyászrovát. Mély részvétellel veszünk a következő gyász-jelentést: Szentes Károly és neje Schwendenwein Anna mint szülők, a saját, valamint kiskorú Réty Rezső, Anna, Sari, Gyula, Károly és Vidor, mint árván maradt gyermekek, továbbá Szentes Vidor és neje Fejérvári Erzsébet, Szentes Erzsébet és férje dr. Issekutz Károly, Szentes Aranka és férje Wolf György, Szentes Nelli és férje Székely Károly és Réty Béla mint testvérek, illetve sógorok s sógorok és számos rokon nevében, fájdalomtól tört szívvel tudatják szeretett leányuk, illetve anyja, testvér, sógorok és rokon özv. Réty Károly né szül. Szentes Boriskának, folyó évi december hó 12-én éjjeli 11 órakor, életének 37-ik évében, tüdőgyulladásban történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 24-én a d. fél 3 órakor fogtak a róm. kath. szertartás szerint Bathány-utczai 13. sz. házból a helybeli róm. kath. temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig 1881. január 2-án d. d. 10 órakor a Minorita-utcsai templomban fog a Mindenhatóknak bemutatni. Áldás és béke legyen drága hamvai felett, Arad, 1890. évi december hó 23. — A temetést az aradi „Entreprise des pompes funébrés“ rendezi.

— Szüniidők a Lyceumban. A karácsonyi és újévi ünnepekre való tekintettel a gimnázium és reáliskolában az előadások teignaptól kezdve egész január hó 8-áig szünetelnek.

— Simánd nagyközség. A m. kir. belügyminiszter megegyezte, hogy Csere-novits-Simánd és Edelsbacher-Simánd Arad vármegyei összeépült községek „Simánd“ elnevezése alatt nagyközségi szervezet mellett egyesüljenek.

— Új harang az eleki katolikus templomban. Eleken a megyés püspök által felszentelt új harang folyó hó 20-án a római katolikus templom tornyába elhelyeztetett. — A 134 kilós, szép, csengő hangú harang temesvári gyártmány. — Legújabbán meg egy új 1000 forintos nagy harang vásárlását is tervezik.

— A vörheny még mindig tartja magát. A betegek száma apad ugyan, de igen fokozatosan, amit bizonyít az is, hogy a múlt hét elején 23 gyermek szenvedett e betegségben, s ezeknek száma a mai napig csupán ötöt csökkent. Tehát még mindig van 18 vörheny-beteg.

— Háló kocsik. A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett közlés szerint a közönség kényelmére való tekintetből nagyobb számú teljesen új és minden kényelemmel berendezett háló kocsik szerkesztetvén be, ly új kocsik fognak már közelebb fokozatosan a jelenleg Budapest és Bécs között a 7. és 8. sz. személyvonatokkal, Budapest—Kolozsvár—Predeal között a 303. és 304. sz. vonatokkal, Budapest—Zágráb között az 5404, 103, 4, s 3, 104, 5403. sz. személyvonatokkal és Budapest—Rutka közt átmenetileg Berlin és vissza a 101. és 102. sz. gyorsvonatokkal az addig használt hálókocsik helyett járni, továbbá Budapest és Kassa között a 205. és 206. sz. személyvonatok-

gyei. Az ünnepély 4 órakor vette kezdetét, melyen a többek között jelen voltak Virágh Lajosné, Fényes Kálmán, Kristyóry Jánosné, Varjassy Árpádné, Leitner Ernőné, Purgly Lajosné, Hudetz Ferenczné, Barkóné, Avarffy Ferenczné, öz. Somogyi Józsefné, Csik Irén, Simon Karolin, Sontagh Vilma, Kristyóry Mária, Bökönyi k. a., Avarffy Sárka és Györgyössy Rudolf igazgató. Egy hosszú asztal állott a szoba közepén, roskaadásig megrakva különféle szebbnél-sezbb játékok, és hasznos ajándéktárgyakkal, az asztal végén pedig egy óriási karácsonyfa, számtalan égő gyertyákkal, s megterhelve mindenféle édességgel, csukorral, narancssal, arany alma és aranydióval. Az ajándéktárgyak mindenütt egy papírszelet állott, ráírva azon kis árva neve, kit az ajándék megillett. Valamivel négy óra után vonultak be az árvák szép rendben a fényesen kivilágított szobába, külön a fiúk, külön a leányok. Gyönyör volt nézni a gyermekek ámulását, kiket a fényes karácsonyfa és a sok szép ajándék elkápráztatott. Mikor végre magukhoz jöttek a kis árvák, egy leánya lépett a jótékony hölgyek elé, s csinos kis beszédben mondott köszönetet azért a sok jószívűségért, melyet irányukban mindenkor tanusítottak. A kedves kis szöveket után egy dalt énekeltek el az árvák, majd térdre borulva egy imát mondtak. Ezután egy fucska lépett elő, verset szavalva el, melynek bevégetével a gyöngékedése miatt távolmaradt Múlek Lajos dr helyett Kovács Vincze tartott szép buzdító beszédet a gyermekekhez, intve őket, hogy soha se felejtsek el azon jószívű nőket, kik róluk ügy gondoskodnak, mint egy édesanya gyermekeiről, kiknek köszönhetik, hogy árvaságukat nem kell éreznük. Miután még a nőegylet jelenvolt tagjai köszönték meg az árvaház gondnoknéjének a tapasztalt rend és buzgalomát, kezdetét vette az ajándékok kiosztása. Lehetetlen azt az örömet, azt a meghatottságot leírni, amely e pillanatban a kis árvák és a jelen voltak szemében egyaránt visszatükröződött. Aki ezt a szép lélekemelő ünnepélyt rendezték, könyeztek a meghatottságtól, s akiknek rendezték, azok nem tudtak hova lenni a meglepetéstől; örömlükben majd sirtak, majd kacagtak. S ezeknek a gyermekeknek a féktelen öröme bizonyára sokkal sebb elismerés és köszönet az aradi polgári jótékony nőegylet nemesszívű hölgyeinek, mint bármilyen más dicséret és magasztalás.

A karácsonyi istentiszteletek. A karácsonyi ünnepek alkalmából az ünnepi istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak meg: A minoriták templomában ma délután 5 órakor magyar szentbeszédet tart Belcsik Kornél lelkész. Éjfélkor mise. Karácsony első napján délelőtt 9 órakor magyar szentbeszéd, tartja Zatykó Fridolin lelkész. Fél 10 órakor Bolcsik Kornél lelkész tart magyar szentbeszédet. Délelőtt 10 órakor nagy énekes-mise, melyen Jánosy Demjén dr. rendfőnök fog pontifikálni fényes segédlettel. Délután 3

órákor vecsernye. Karácsony második napján reggel 8 órakor Fejér Alfréd lyceumi hittanár magyar, fél 10 órakor pedig Kardos Lambert lelkész német szentbeszédet tart. 10 órakor énekes nagymise, melyen Ballay Ádám házfőnök pontifikál fényes segédlettel. Délután 3 órákor vecsernye.

A református templomban első napon délelőtt 10 órakor Csécsi Imre h. lelkész tartja a szentbeszédet, mely után urvacsora-osztás lesz. Délután 3 órakor rendes isteni tisztelet tartatik. Második napon szintén Csécsi Imre fogja tartani a prédikációt.

Az ágostai templomban karácsony első napján délelőtt 10 órakor magyar prédikáció és urvacsora-osztás lesz. A szentbeszédet Frint Lajos lelkész tartja. A második nap sorrendje ugyanaz.

A várbán ma éjjel 12 órakor éjfél mise lesz. Karácsony első napján reggel 7 és fél órakor a rabok számára. délelőtt 10 órakor pedig zenés nagymise tartatik. Karácsony második napján délelőtt 9 órakor a róm. és gör. katolikus legénység vonul a várbeli templomba egy mise meghallgatására.

Vadászt Ótvenesen. Zselén szky Róbert gróf ötvenesi birtokán rendezett vadászat második napja az elsőtől hasonló szép eredménnyel fejeződött be, amennyiben 370 nyul, több fázán-kakas és egy tuzok esett zsákmányul. Délelőtt a zimándi oldal vétegett hajtás alá, melynek befejeztével a vendégiszterő gróf szokásos lakomája következett. Toasztokban tegnap sem volt hiány. Fábán László főispán egy hunting-toasztban emlékezett meg Zselén szky grófnak a társadalmi téren s ezzel karöltve a közügyek körül szerzett érdemeiről. Molnár Viktor temesmegyei főispán abbéli örömeinek ad kifejezést, hogy alkalma nyílt megismerni a polgár-erények leggyümölcsözőbb váltoját, mely nem más, mint a törekvés közös erővel teremteni és létesíteni nagy dolgokat. Ezt találta fel ő Aradon és kívánja, hogy az a szellem sokáig legyen uralkodó Aradmegye és Arad városában. Erre Boros Béni egy emelkedett és szép beszédben ugyanazt kívánja Temesmegyének is; Temesvárt felvirágzását Arad nem irigyli; átengedjük ugymond Temesmegyének a királyi táblát, a kormány támogatását, de egyben nem osztoznák, a házigazda személyében, a nemes gróftól egészen a magunkéknak akarjuk tudni. Lakoma után vette kezdetét a második és utolsó hajtás, melybe az egyéves, új fázános is bevétel, mely daczára a rövid időnek, mióta fennáll, jelentékeny állományával dicsekszik és biztosra vehető, hogy pár év múlva Zselén szky gróf ötvenesi vadászterülete bármely híres békesmegyei vadászterülettel bátran versenyezhet. A nagyszámú előkelő vadásztársaság késő este tért vissza Ótvenesről azon reményben bucsuza el egymástól, hogy ez élvezetes napokat jövőre ismét lesz alkalma átélni.

Brankovics György pátriárka Temesvárra való menetelét bizonytalan időre elhalasztotta.

Naptár.

December 24. Szerda. Róm. kath. naptár: Ádám, Jva. — Protestáns naptár: Ádám, Éva. — Görög-keleti naptár (decz. 12.): Spiridon. — A nap fél 7 óra 47 perccor, nyugszik 4 óra 12 perccor. **Káldey-Könyvtár** nyitva van kedden és szombaton 3-4-ig és pénteken 11-12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 763.8 mm. délután 2 órakor 761.3 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor 13.3, délután 2 órakor 19.4, 20.0. Szél irányja és ereje: reggel 7 órakor K. 2, délután 3 órakor EK. — Felhőzet: reggel borult, délután borult. — Csupadék az utóbbi 24 órában: 0.

HIREK.

Karácsony-ünnepély. Lélekemelő szép ünnepélynek volt színhelye az aradi polgári jótékony nőegylet árvaháza tegnap délután. A szegény kis árvák számára rendeztek karácsony-ünnepet az aradi jótékony nőegylet nemesszívű höl-

Brooke Finchley leánya.

(Regény.)

Az „Aradi Közlöny“ számára angolból fordította: **Vásárhelyi Janka.**

[43] — Hogy birhatnék annyira merészséggel ezt remélni? En, kinek nevén folt van; és aki még hozzá szegény is.

— Üljön le, fiatal ember; ezen még minden segíteni lehet. Ön a multért épp oly kevéssé hibáztatható, mint bármelyik azok közül, kik mindjárt készen vannak megvetésükkel sújtani meg az ártatlanokat is. S ami pedig szegénységét illeti, ön egykor örököse lesz ennek a birtoknak. Az én édesem minden előnyvel bír, ami egy leányt kivánatos tesz, csak nemesi neve nincs; ön bizonyosan tudja is, hogy Daphne nevelt leányom, és nem saját gyermekem, habár olyannak tekintem is. Azért hát ne gondolja, hogy abban az esetben, ha atyja beleegyezését adná ehhez a házassághoz, én utjában állanék boldogságának. Ön engedélyemmel bír, hogy beszélhessen vele az ügyről, de természetesen csak úgy, ha az ön atyjának sincs ez ellen semmi kifogása.

Graham egész magánkülvül volt örömben, reszketve megragadta Mrs. Orlicourt kezét s fudokolva suttogta:

— Ön többet adott nekem vissza az életemnél!

Nem is gyanítá, hogy e perczben Mrs. Orlicourt legforróbb óhajának tett eleget.

Igy Graham nem ment szomorúan vissza Freeleybe; hanem amint vége volt a Mrs. Orlicourtal folytatott tanácskozásnak, azonnal sietett fölkeresni azt, aki körül gondolatai különben is időztek. A szerencse kedvezett neki. Csakhamar rátalált Daphnera, amint ez éppen egy eviczkoló kutyát tartván karjai közt, az istállóból jött.

— Charlie azt mondta, hogy vigyem ki őt a fűbe a napra, s ez a kis gonosz sehogy sem akar követni, — nevetett a

szép leány, remélvén, hogy Graham nem vette észre pirulását, a fiatal ember hirtelen megjelenése alkalmából.

— Engedje, hogy én vihessen? — kérte Graham, átvevén a leánykától a kutyát.

— A napra kell mennie, — ismétlé Daff zavartan.

— Akár a világ végére is elvinném, ha ön kívánná, — suttogá a fiatal ember oly hangon, mely ismét arczába vonta a vért Daphnenak, s szívet is hevesebb dobogásra készítet.

Egész szótlanul érték el a kis mezőt, hol a kutyát letették, hogy szaladhasson, merre kedve van.

— Elmegyek Charliet hívni, — szólalt meg hirtelen a leány.

— Nem, ne még... ne éppen most! — könyörgött Graham, a szerelm és félelmetől dobogó szívvél. — En... én nemokára elmegyek, — kezdé, megkockázatva a leánya pizzi kezét a sajátjába venni, miután a bájos angyal ismételt elpirulása némi reménnyel kecsgetet.

— Jövő héten... de hiszen megígérte, hogy mielőbb visszajön, — szólalt leánya zavarodottan.

— Visszajőjek Daphne? — suttogta emez, — az csupán csak öntől függ. — Hirtelen egy kétségbeesett gondolat villant meg agyában. Hátha Daphne nem is szereti őt, talán csak családotti, mikor ezt gyanítá. — Oh, hát ön nem vette észre, hogy egész életem boldogsága öntől függ? Hogy imádom önt?! — kiáltá.

Daphne csak egy pillantással válaszolt, de ez többet mondott, mint bármi szent beszéd; ez az egy szerelemmel telt pillantás elég volt, hogy a fiatal embert minden elképedéstől fölmentse. A másik perczben már karjaiban tartá a drága kincset.

— Ki hitte volna, hogy még valaha ilyen boldog leszek, — mormolta Graham, Daphne arcát csókolva borítván. — En, ki oly keveset adhatok neked.

— Keveset? — suttogta édesen a

leánya, fejét az ifjú vállára hajtva. — Keveset! midőn úgy szerelmét adja.

Szerencse, hogy ez a kis esemény a kert közepén egy fákkal körülvett tisztáson történt, mert különben megeshetett volna, hogy többen lesznék szemtanúi ennek az érzékeny jelenetnek.

— Egyetlen boldogságom! — szólott Graham, amint kéz kezében tovább sétáltak. — Az én nevemen egy sötét folt van. El bírod ezt nekem felelni?

— Graham, — válaszolt szende mosollyal a leánya, — én önhöz képest alacsony származással bírok; el tudja ön ezt nekem felelni?

Egy forró ölelés, egy édes csók volt a felelet. Daphne tényleg a legholdogabb leányként tartotta magát a világon, hogy megnyerheté Graham szerelmét, míg a fiatal ember nem tud eléggé hálálkodni a sorsnak, hogy imádot leánykája viszontszeret.

Később, midőn már annyira voltak, hogy ismét eszükbe jutott a külvilág, s az a körülmeny, hogy rajtuk kívül még más emberek is léteznek, Mrs. Orlicourtól is megemlékeztek. Azonnal fölkeresték őt, és szakadozott mondatokban tudatták vele boldogságukat. Eppen mikor legjavában folytak a vallomások, az ajtó nyílt, s a kedves bohó fu, Charlie, barna fűrtös fejcséjé jelenik meg a nyílásban. Egy pillanattal meglepettve nézi, hogy anyja és Daff egymás nyakába borulva sírnak, míg Mr. Finchley szintén könyves szemekkel csókolgatja Daff kezét, de aztán minden világos lesz előtte. Graham és drága Daff férj és feleség akarnak lenni. Hm, ezt előbb is észrevehette volna, ha esetleg kissé szemesebb.

— Hohó, anyácskám, mi történt? — kérde ő szokott kedves, széles modorában.

— Jőjj beljebb, Charlie, hadd tudassuk veled. A mi Daphnénk szokni akar tőlünk, amint elég idős lesz erre nézve. Graham — most már bátran így nevezhetjük őt — és nővéred Daff szeretik egymást. (Folyt. következik.)

kal, valamint Budapest—Arad—Piski között a 411, 405, és 406, 412. sz. személyvonatokkal is közlekedtetni. A budapest-kassai vonalon a halálközeli Budapestre 206. sz. személyvonattal 7 óra 20 perccel este indul és Kassára 6 óra 5 perccel reggel érkezik, Kassáról a 205. sz. személyvonattal 10 óra 48 perccel este indul és Budapestre 7 óra 50 perccel reggel érkezik; a budapest—arad—piski vonalon pedig Budapestre 406, 412. sz. személyvonattal 9 óra 40 perccel este indul, Aradra 5 óra 21 perccel reggel és Piskire 10 óra 32 perccel délelőtt érkezik, Piskiről a 411, 405. sz. vonattal 3 óra 37 perccel délután, Aradról 9 óra 5 perccel este indul és Budapestre 5 óra 50 perccel reggel érkezik. A Kolozsvár—Predeal között a 305. és 306. sz. vonatoknál eddig járt halálközeli közlekedés beszüntetett. A halálközeli csak a 1. osztályú vasuti menetjegyre két pótdíjnyel való utazás mellett megengedett. A pótdíjnyel való utazás ára: a budapest—arad—piski vonalon 4 ft, a budapest—kolozsvár—predeal vonalon 6 ft, a budapest—kolozsvár—predeal vonalon és viszont 6 ft, a budapest—kolozsvár—predeal vonalon és viszont a nappal közlekedő gyorsvonatoknál 2 ft, a budapest—kassai vonalon és viszont 4 ft, a budapest—arad—piski vonalon és viszont 4 ft, a budapest—zárba vonalon és viszont 4 ft. Ezen vonalak mindegyikén az I. osztályú utasoknak meg van engedve, hogy egy vasuti menetjegyre két pótdíjnyel való utazás mellett egy útnyitástól fülkét egyedül használhassanak. A Budapest—Rutka—Boroszló—Berlin közti közlekedő halálközeli használatára I. és II. osztályú pótdíjnyel szolgáltatnak ki, melyeknek árai következők: Budapest—Rutka és viszont I. oszt. 4 ft, II. oszt. 3 ft, Budapest—Boroszló és viszont I. oszt. 6 ft, II. oszt. 4 ft 50 kr, Budapest—Berlin és viszont I. oszt. 9 ft, II. oszt. 7 ft, Rutka—Berlin és viszont I. oszt. 7 ft, II. oszt. 5 ft 50 kr, Oderberg—Berlin és viszont I. oszt. 6 ft, II. oszt. 4 ft 50 kr. Ezen illetmények a budapest—rutkai vonalra csak saját pénzürtükben, a többi vonalra azonban tetszés szerint vagy német, vagy osztrák-magyar pénzürtükben lefizethetők.

Jótevők. A varffy Ferencz dr. ur. iskolátogatói hivatalos minőségben meglátogatva a siketnema-iskolát, ez alkalommal a szegénysorsú növendékek felségelésére egy magyar aranyat adományozott. Ez adományért e helyütt mond köszönetet, Aradon, 1890. december 23-án, Millig József, iskola-felügyelő.

Jágtörök hivatalos átvétele. Mint levelezőnk írja, a gyula-ársándi Körös-hid jágtörök hivatalos vizsgálata és átvétele a hó 17-én ment végbe. A vizsgáló-küldelet tagja a közigazgató és részéről J. a n k János elvált főszolgabíró, az állami mérnöki hivatal részéről pedig Petrovits és Schwarz mérnökök voltak.

Aszfalt-átvétel. Az utóbbi időben sokat emlegetett Zrinji-utca aszfaltját tegnap vette át a kövezési bizottság.

Az iskolából. Tanító: Tegyük fel, hogy egy kocsi óránként nyolc kilométernyi utat tesz meg, s hogy egy kilométernyi előnyt ad egy másik kocsinak, aki csak hat kilométert halad óránként; hol találkozik a két kocsi.

Tanítványok kórusban: A legközelebbi csárdában.

Uj postahivatal. Maros-Illyén (Hunyad vármegyében) az ottani postahivatalnál, azzal egyesített távirat-hivatal nyitattott meg.

Vesztett kutyák a vidéken. Mint levelezőnk értesít Szt.-Márton községében vesztett kutyák garázdálkodnak, egy megmárt 5 éves kis fiút, Kornacker Károlyt, felvittek Pestre a Pastour intézetbe.

Jószívűség. A szegény és árva tanulók felruházása végett az aradi és csanádi egyesült vasutak műhelyében alkalmazott személyzet asztaltársasága nyolc főt 64 krt, Fekete Károlyné urnó egy frot voltak szivesek az egyesületnek elküldeni; midőn a jószívűségért a szegény és árva tanulók nevében hálás köszönetet mondok, tisztelettel ajánlom továbbra is gyermekjeinket és árvaikat minden igaz gyermekbarát jóindulatába. Kovács Vincze a szegény tanulókat segélyező egyesület gazdája.

Népesedés. Aradvárosában az elmúlt héten született 85 gyermek; ezek közül 16 fi, 19 nő. Elhalt az összes lakosságól 25 egyén; 9 fi, 16 nő.

Véres verekedés. Levelezőnkől vettük a következő sorokat: Ottlakán a hó 14-én véres verekedés történt. Ugyanis Popovits Vasziak közgyámot Budori Simon községi esküdés és Drágán Mihály ottani gazdát véresre verték.

Budori elcsalta a közgyámot Drágán Mihály házához, mivel Popovics ellenséges lábon áll; itt beszélt meg a két cinkos a tervet s midőn Popovics a házból távozni akart, Drágán megtámadta őt, és Budori segítségével a legkegyetlenebb módon kezdték üldözni. — Popovits hiába erőlködött támadóinak körmei közül megszabadulni, segélykiáltásait elnémították. Efelé tájig maradt eszméletlenül az utcán felleve s nagynehezen tudott hazá vándorolni, hol most súlyosan megsebesítve az ágyát őrzi. Az eleki csendőrség a vizsgálatot ez ügyben megindítva a bünteljelentést a járásbírósnak megtevette.

Nyilvános köszönet. A polgári fiúiskola tanárlara köszönetet szavazt Ingu és Mária és Lénárd Anna urnóknak, kik közül előbbi 10 frot, az utóbbi

1 forintot adott a polgári fiúiskolába járó szegény tanulók segélyezésére.

Kifosztott kovácslegény. Mihály János kovácslegénynek jutott ki abból a szerencséből, hogy valaki nálaszerzesse be krizkindijét. Persze az ő tudta és beleegyezése nélkül. Mihály János csak tegnap reggel 6 órakor jött rá a nagy szerencsére, mikor asztalfiókját feltörte és üresen találta. Volt pedig abban a fiókban egy duplafedelű ezüst óra, és egy három soros ezüst lánc. Azonkívül a ruhafogasát is megdezmálta a látogató egy kabát és egy nadrág erejében. Mihály János, ki különben a Petőfi-utczában lakik, most a rendőrség segítségével igyekszik felfedezni a nem vált vizitelőt. Talán még sikerül neki saját holmijait krizkindijébe megkapni.

Lopás Elemen. A ment Adam eleki gazda padlásába a hó 19-én este Argyelán György kétyogházi illetőségű otlokai lakos betört. A tolvaj a padlásra elhelyezett búzából akart lopni, azonban Ament cselődjé által rajta csipetett. A gazda cselődjé által ez esetről értesítve, a tolvajt lakosbujába vitte le, bérését pedig a csendőrséghez küldte el jelentéstétel czéljából. Ez idő alatt a tettes Amentet megtámadva folytatni kezdte. Dulakodás közben Ament kezei közé egy vasdarab jutott ezzel védte magát. megtámadója ellen, ki koponyáján erős sérülést szenvedve, összerogyott. A megérkező csendőrök kiderítették, hogy a tolvajnak cinkostársai vannak. Ugyanis Botás Vaszali otlokai lakos számlát varta Argyelán a gyulai-úti szőlőknél; mindketten bevalották tettüket. Most harmadikban jártak Amenthez búzát lopni. Argyelán vallomása szerint Otlokán még két cinkostársuk van s már 2 hónap óta hordogtatják a búzát, amelynek nagy részét Elemen adták el. A megtartott házmotózsók alkalmával Botás Vaszali házában 200 kilogramm búzát találtak. A kár 100—130 forint. (r. l.)

A Károlyi grófok leszármazása. Igen érdekes és díszesen kiállított munka jelent meg, mely a nagykárolyi Károlyi gróf család leszármazását tünteti föl II. Lászlótól, vagyis ama Károlyi Lászlótól kezdve, ki 1614-ben született, egészen a jelenkorig. Az ő fia volt a híres kuruczgenerális Sándor, ki a grófi rangot szerzés kinek egyik fia, Ferencz által a család fiágában tovább él. Az ő fia volt Antal, ennek fia pedig József, ki 1803-ban halt meg. Neki már három olyan fia volt István, Lajos és György gróf, kiknek mindegyiknek maradtak fiúrokkosai. Mindegyiknek utódai külön csoportban vannak a nejjükkel együtt kitüntetve. A rendkívül érdekes s a családnak kilencz nemzedéket át való leszármazását teljesen megvilágító táblázatot Eble Gábor, a család egyik előkelő tisztviselője és alapos történetbuvár nagy fáradsággal és szakismerettel készítette. Táblázata kiegészíti a Károlyi gróf oklevéltárában már megjelent családtá, mely a 13 századtól Károlyi Lászlóig vezet le a családót. Eble a leg-hitelesebb adatokat használja s a család minden egyes tagjánál közli a róla vonatkozó legfontosabb adatokat. A családfá tehát teljesen hiteles s alapos tájékozást nyújt e történelmi nemzetiség egyes tagjairól az utolsó három század év folyamán. A táblázat igen fényes kiállítással jelent meg.

Várva-várt csillaghullás. Egy-egy ezüst csillag az udonat-uj tisztí bluzra, amely talán még miundig a szabó kezei között van, vagy csak mostanában került ki onnan. A most szeptemberben vizsgázott önkényeseknek ennél az ezüst csillagnál kedvesebb óhajtot tabb, ajándékot nem hozhat a — krizkindij. Várják is erősen a dagadó szízzel, mintha ettől függne egész életük boldogsága.

Tartalékos katonák figyelmébe. A 33. gyalogezred parancsnoksága Arad megye valamennyi járási szolgabírószághoz megküldötte a behívottak azon tartalékos katonák számára, kik a rendes szemlérelől és utószemlérelől igazolatlanul elmaradtak. A behívójegyek január 10-ére szólnak, mikor is a behívott tartalékosok oklevélül megjelenni tartoznak, s ha előbbi elmaradásukat ez alkalommal sem képesek kellőképen igazolni, a katonai szabályzatban előirt büntetésben fognak részesülni. Akik pedig a január 10-iki szemlélen sem jelennek meg, az ily mulasztásért járó legszigorubb büntetéssel fognak sújtani.

Rövid hírek. Nagyváradon a szépítési egylet, mely az utóbbi években dícséretes tevékenységet fejtett ki, egy ottani lap szerint már csak a bört folyamán fog felolvasásokat rendezni, ha ugyan kap felolvasókat; ugy látszik tehát, megcsappant a buzgósság és érdeklődés. — Győrött a most tartott összeállítás szerint 2610 lakópéldet van. — Nagy-Becskerekében a szombaton tartott tisztújító közgyűlésen Krasznics Jánosot választották meg polgármesternek; ugyanúgy a csónakázó- és korcsolyázó-egylet a Béga partján csinos, emeletes egyleti épületet emeltetett, melyet legközelebb már megnyitnak. — A biharmegyei népművelési-egylet ezer frot szavazatot meg olyan tanítók jutalmazására, kik a magyar nyelvben legjobb eredményt tudnak tanítványaikkal felmutatni; az egylet már legközelebb dönt a nagy számmal érkezett pályázatok fölött.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 23. (Saj. tud. táv.) A képviselőház mai ülésében vita nélkül elfogadta a főrendiház üzenetét a mármoros-szlatinai-akna-suhatagi vasútról.

Legfelsőbb kitüntetés.

Budapest, december 23. (Saját tud. táv.) Ö Felsőge Almassy Géza háznagyának, orsz. képviselőnek, a kamarai méltóságot adományozta.

Miniszterek utazása.

Budapest, decz. 23. (Saj. tud. táv.) Orczy Béla miniszter ma Bécsbe utazott, Josipovich Imre horvát miniszter pedig Zágrábba utazott.

A Garasanin-Risztics polemia.

Bécs, decz. 23. (Saját tud. táv.) A „Neue-Freie Presse“-nek jelentik Belgrádból: A Garasanin és Franassovic által a „Videlo“-ban legutóbb közzétett nyilatkozatok és Risztics-nek a hivatalos lapban ezekre adott tegnapi válasza által felidézett polemia nagy bonyodalommal fenyeget.

Az osztrák költségvetési törvény.

Bécs, decz. 23. (Saj. tud. táv.) A „Wiener Zeitung“ közli az ideiglenes költségvetési törvényt.

Botrány a párisi városházán.

Páris, decz. 23. (Saj. tud. táv.) A városháza folyosóján tegnap, a főtanács ülése alatt, botrány történt. Brousse szocialista a községtanács alelnöke ugyanis a „Le Proletaire“ című lapban azt írta, hogy Dumay, a párisi XX-ik kerület (Belleville) munkás képviselője képes volna öt (Brousset) megölni. Dumay meglevően a városházán, közte és Brousse között verekedésre került a dolog. Dumay később segédeit küldötte Brousse-hoz.

Összeesküvés a kormány ellen.

Buenos Ayres, decz. 23. (Saját tud. táv.) Hir szerint a rendőrség összeesküvésnek tűnt nyomára, mely a kormány megdöntésére törekedett. Többeket letartóztattak.

Színház.

„Fatinicza“ ez a jámbor régiség kísértett tegnap este a színpadon, az ő veriklőből is kipusztult áriáival és originális karagois-árnyjátékával. Arra azonban jó volt, hogy bebizonyítsa ismételtelen a Somlóné kitűnő donumát, és a gyengélkedése mellett is hatalmasan kacagató karikatúrát adó Nyilassi (Kancsukoff) elpusztíthatlan humorát. Kövesei (Izzet pasa) nagyon kedvetlenül játszott, míg Kozma bravúrral énekelte és játszta a hirlapudósított. A kóristánok közül ismét kitűnt a kis Tákács Jolán és Sároosi Aranka. A rendezés bágyadt.

„Az aradi hős asszonyok.“ Jókai Mór ily című vígjátéka, január első napjaiban fog színre kerülni Budapestben és mindjárt másnap Aradon.

„Ma, a színház zárva.“ Ez a rövid, de szokatlanul megjegyzés áll ma a lapokban a színlapok helyén, és tudomására igyekszik adni a közönségnek, hogy a színház személyzete is megüli a karácsony estéjét. Ma tehát az álarcos muzsa fölkejtői is a szeretet ünnepeinek előestéjét ülik meg — maszk nélkül. . . . . ami azt illusztrálja, hogy a közönség szolgálatában még soők az elsők. Az érzékeny historikák korcsakában, sok émyégyes rajz jelent meg ama bizonyos vonatvezetők karácsony-estéjéről, kik a lokomotív fűtőivel a vonaton ülik meg a karácsony éjszakáját. Csodálatos, hogy a szentimentális történetek írói — legalább a következő karácsony éjszakán — nem emlékeztek meg a hirlapírókról, kiknek éppen a szent estén van legkevesebb idejük családi körbe vonulni, vagy éjjeli misét hallgatni. . . . . Tehát nálunk — ma este is van előadás, még pedig teljes személyzettel. . . . .

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

„Ország-Világ“ (XII. évfolyam. Január-márcz.) Kétségtelen, hogy ez időszert az „Ország-Világ“ a legnagyobb és legszebb magyar képes lap, mely Benec Elek orsz. képviselő szerkesztésében évről-évre szebbé és tartalmasabbá lett. Munkatársai a régi és az újabb gárdá legjelesebb tagjai. Minden számban található 12—15 közlemény, allandóan kétrégény. Újévtől kezdve Beniczkynek örvendő irónőtől kezdődik egy rendkívül érdekes regény, „A vért“ címmel, s ugyanezre egy költői szépségűen gazdag s mellett fölötté érdekes meséjű francia regény. E két regényen kívül novellák, tárczák, költemények, ismeretter-

jesztő cikkek, élet és jellemrajzok, különféle rovatok egészítik ki a lap tartalmát. Különösen felhívjuk a t. hölgyközönség figyelmét a „Nők világa“ cz. állandó heti rovatra, mely havonként egyszer fél év mellette jelen meg, tartalmazva különféle divatleveleket, háztartásra vonatkozó közleményeket (képekkel) ezenkívül novellákat, verseket, néket érdeklő apróságokat. stb. Az „Ország-Világ“ szerkesztésége, mint minden évben az idén is, egy rendkívül nagy és érdekes karácsonyi számmal adott ki, mely nem előfizetőknek 50 kr., míg előfizetők, az újkérv belépők ingyen kapják azt. Az idei szám 100 lapszerkesztés arczképt, azok prózai és verses dolgozatát tartalmazza s számos lapnak a czimoldala le van fényképezve, kicsinyítve, de szabad szemmel is olvashatóan. Ugyanc számhoz a benne lévő művészi képeket nem is számítva, egy óriási nagy műemlék let jár, Martens „A lómképek“ cz. bájos festménye után, az „Ország-Világ“ nemcsak hogy hatvanemléket ad évekintélfizetőinek és a tekintetben is egyedül áll, de a mellett a „Budapesti Hírlap“ vagy az „Egyetértés“ előfizetőit abban a kedvezésben részesíti, hogy azok évi 10 frot helyett 8 frottal fizethetnek elő. Ugyazintén 8 frotal fizethetnek elő már régebbi idő óta a tanítók és tanítónők is, sőt e kedvezést újévtől kezdve kiterjesztetik a z alsó papságra is, felekezeti küldömbőség nélkül. Igen érdekes a nagy gondnal szerkesztett sakk- és talányrovatot is megfektők közzétételének könyvek, zeneművek és eredeti rajzok sorolatának ki. Az előfizetés ármely számtól kezdhető, miután minden számban van legalább 10 egy száma terjedő befejezett közlemény. A megrendelés könyvkereskedőtől is történhetik. Mutatvány számok kívánatra ingyen küldetnek. Előfizetési feltételek: „Budapesti Hírlap“ palagyiúttal rendelve: legész évre 22 frot, félére 11 frot, negyedére 5 frot 50 kr, egy órára 1 frot 90 kr. Az előfizetési pénzek — legzészerűben postautalványon — a kiadóhivatalba (Budapest, Kecskeméti-utca 6. sz.) küldendők.

„Kis Művész“ gyermek-zenefolyóirat több havi szünetelés után 1891. jan. 1-én újabb életbe fog lépni Hoós János széles körben ismert nevű zeneszerző szerkesztésével. Ezen egyetlenséig az a hízagot potoloz zenefolyóiratra bátorodunk föl hívní olvasóink figyelmét, de különösen azokat, akiknek zongorát, czimbalont vagy hegedűt tanuló gyermekeik vannak, — mert megbecsülhetetlen egy ily folyóirat, amely alkalmas szórakoztató darabokat nyújt a gyermekeknek a mellett a sok száraz gyakorlat mellett, amivel a zongoramesternek idejekorán meg szokták ölni a gyermekekben a zene-tanulás iránt való hajlamot. Hogy e bajon gyökeresen segítve legyen a „Kis Művész“ czélul tűzte ki a gyermeki kedélynek leginkább megfelelő és országosan elismert gyermekversóir költeményeinek megzenésítését. — Az eddig megjelent 2 füzet a legszebb reményekre jogosít föl bennünket, mert az abban talált dalok mindenike oly módon van ének és zongorára írva, hogy a gyengébb játékosok is minden megöröztetés nélkül játszhatják. Nincs azokban oda nem illő cifrazat és fölösleges cakornyia; — olyanok a dalok, mint a költemények, melyek nagyobbára Pósa Lajostól származnak. — Vidáman csicseregnek mint a dalos madár az ágon, egyszerű, magyáros zamattal bírnak és nemcsak szívnék, léleknek szereznek egyaránt gyönyörűséget, de nagyon alkalmas tényezőik a nemes erkölcsi élet fejlesztése és a hazafias érzék ápolására is. — Szóval a „Kis Művész“ a gyermekek, s általában az ifjúság számára van szerkesztve és épp oly fontos a zené tanulóira nézve, mint bármely ifjúsági lap az olvasni szeretőkre nézve. A „Kis Művész“ havonként egyszer jelenik meg 8 dal tartalommal ének- és zongorára valamint czimbalomra írva és pedig, hogy a zenében előrehaladottabbaknak is élvezetet nyújtson, a dalok közül 4 dal a serdültébb ifjúságnak 4 pedig a gyengébb játszókhöz tehetősehez mérten lesz átírva s emellett minden füzet adni fog egy-két czimbalomra írt dalt is, hogy a manapság annyira elterjedt nemzeti hangszertink gyakorlását is elősegítse. Végül a „Kis Művész“ a szerkesztői izeneteleknek is tért nyit azok részére, akik a szerkesztőt bármely, a zenét érdeklő dologban fölkeresik.

Légtűneti észleletek Aradon.

Hő és légnyomás	Hőmérséklet			
nap	milliméterekben	(°C)		
decz.	legmagasb.	legalacsonyab.	legmagasb.	legalacsonyab.
13	69.4	768.2	5.1	8.7
14	9.1	65.0	3.6	9.7
15	62.1	61.9	2.1	4.1
16	62.1	61.6	2.5	3.6
17	59.1	56.5	0.8	3.7
18	58.4	57.4	1.7	0.9
9	6.7	53.8	0.8	0.7

Hő és légnyomás	Felhőzet	Észrevétel		
nap	iránya	Általában	szél	csapadék
decz.				
13	DK.	4	felborult	—
14	BN.	3	felderült	—
15	N.	2	borult	0.5 kiséss havazott
16	DK.	5	borult	2.1 havas
17	K.	5	borult	4.8 kiséss havazott
18	EK.	4	borult	10. havas, esett
19	K.	3	borult	6.7 d. u. havazott

Pozsgay Lajos dr.

Aradvárosi színház. Evadberlet 82. sz. Haviberlet 18. sz.

Szerda, 1890. december 24-én:

A színház zárva.

Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

Nyilttér.

VÉRTAUK SZOBRA közelében van a

Maresch Gyula

díszmü- és játék-áru üzlete. a hol most is, mint minden évben a legdiszesebb kirác onyi ajándék tárgyak kaphatók. 821 2-3

* E rovat alatt közöltökt nem vállal felelősséget a szöve.

